

Nr 81.

Av herr Svedberg, Lage, m. fl., om förbättring av pensionerna åt vissa f. d. arbetare vid vägväsendet.

Jämlikt Kungl. Maj:ts kungörelse den 22 juni 1944 (nr 502) bereddes möjlighet för pensionering under vissa förutsättningar av sådana f. d. arbetare vid vägväsendet, vilka före den 1 januari 1944 varit anställda hos vägdistrikt och sedermera vunnit anställning hos vägförvaltning efter fyllda 60 år, således efter den levnadsålder, som enligt då gällande tjänstepensionsreglemente var den högsta vid vilken arbetare kunde bli underkastad reglementet. Enligt åberopade kungörelse kunde pension utgå jämväl till sådan hos vägdistrikt år 1943 anställd arbetare, född före den 1 januari 1884, vilken kvarstått i anställning till 1943 års utgång eller ock under detta år permitterats på grund av arbetsbrist. Pensionens årsbelopp fastställdes till 708 kronor vid en anställningstid av 15—20 år, 900 kronor vid 20—25 år och 1 104 kronor vid 25 år eller mera. Enligt kungörelse den 31 maj 1946 (nr 463) höjdes beloppen till resp. 768, 984 och 1 212 kronor att gälla fr. o. m. den 1 juli 1946. Slutligen föreskrevs i kungörelse den 30 juni 1947 (nr 491), vilken nu gäller, att beloppen fr. o. m. den 1 juli 1947 skulle utgöra resp. 996, 1 272 och 1 560 kr.

Enligt här nämnda författningar är föreskrivet, att inga tilläggsförmåner (rörligt tillägg) må utgå på angivna belopp. Som följd härav är de nu utgående beloppen precis desamma som de, vilka trädde i kraft den 1 juli 1947. Med hänsyn till den kraftiga stegring i levnadskostnaderna, vilken skett sedan dess, har dessa pensioners realvärde minskat med omkring 30 %.

Bestämmelsen om att inget rörligt tillägg skall utgå på dessa pensioner torde ha tillkommit mot den bakgrunden, att pensionsfrågan för dessa s. k. överåriga arbetare i sin helhet ansetts höra ordnas efter mera summariska linjer. Såväl ur skälighetssynpunkter som med hänsyn till frågans sakliga sammanhang med de vid en jämförelse näralliggande reglementspensionerna måste tiden nu anses vara inne för en reglering av de överårigas pensioner. Det må då först anföras, att vid bestämmelsens tillkomst torde det väl icke ha avsetts, att de år 1947 bestämda beloppen skulle för all framtid gälla oavsett så kraftiga kostnadsstegringar som de vilka verkligen ägt rum. Vidare har de under arbetarpensionsreglementet sorterande arbetarna — däribland f. d. vägstyrelsearbetare, vilka före 60 levnadsår hunnit kvalificera sig för inträde under reglementet efter vun-

nen statsanställning — på sina grundpensioner fått samma rörliga tillägg som gäller för statens tjänstemän på löneplan. Reglements pensionerna utgår således fr. o. m. 1952 med 153 % av grundbeloppet, jämfört med 112 % den 1 juli 1947. Sistnämnda pensioner har sålunda under denna tid ökat med 37 % — medan de »överåriga» under samma period icke fått någon ökning alls på sina pensioner. Denna motsättning är förklarligt nog svår-förståelig för berörda arbetare särskilt i sådana fall, då vederbörandes ålder varit kanske blott något högre än för arbetskamrater, som före fyllda 60 år hann komma in under reglementet och vilkas anställningstider i det allmänna vägväsendets tjänst ofta icke är längre än vad fallet är för de »överåriga».

Betraktas frågan ur skälighetssynpunkt och med hänsyn till vad nu senast anförts i fråga om reglements pensionerna, torde det få anses fullt befogat, att den relation, som år 1947 fanns mellan dessa pensioner och den summariska s. k. vägarbetarpensionen, nu återställes. Det synes jämväl böra framhållas, att rörligt tillägg utgår icke blott på reglements pensioner utan även på de pensioner, vilka utgår enligt kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 490) om pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst. Sistnämnda pensioner avser arbetare, vilka för pensionerna får tillgodoräkna endast egentlig statstjänst, men det må anmärkas, att den tid, som enligt den summariska vägarbetarpensionen får tillgodoräknas till följd av anställning hos vägstyrelse, reellt — med hänsyn till statens dominerande andel i vägväsendets kostnader redan under vägstyrelsernas tid — i här förevarande sammanhang bör likställas med statsanställning.

Antalet arbetare, som under åren 1944—1952 erhållit pension enligt kungörelsen nr 502 år 1944 och dess efterföljare nr 491 år 1947, uppgår till omkring 550. Härav blev närmare 400 beviljade åren 1944—1945, medan antalet nya pensionsfall för de därefter följande åren varit betydligt mindre, och det torde likaledes kunna sägas, att det antal arbetare, som enligt gällande bestämmelser kan få här avsedd pension men ännu icke fått dylik, torde vara ganska ringa. Med hänsyn till den naturliga avgången torde därför frågan f. n. icke gälla mera än omkring 500 arbetare, ett antal som successivt kommer att minska. Dessa pensionärer lever säkerligen i de allra flesta fall i små omständigheter och är i stort behov av en pensionshöjning enligt ovan angivna linjer. Med hänsyn härtill och till det relativt begränsade antal arbetare, som saken avser, synes belastningen å statsfinanserna ej heller kunna anses bli större än vad som, med hänsyn till motiven för och betydelsen av en pensionsförbättring för de enskilda f. d. arbetarna, må anses rimlig.

Med återopande av det anförda hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta att de enligt kungörelsen nr 491/1947 utgående beloppen fr. o. m. den 1 juli 1953 måtte höjas till följande:

om anställningstiden understiger 20 år	1 368 kronor	
» » uppgår till 20 men ej		
25 år	1 740	»
om anställningstiden uppgår till 25 år eller		
mera	2 136	» .

Stockholm den 23 januari 1953.

Lage Svedberg.

Jon. N. Jonsson.

Gustaf Karlsson.

A. Gillström.

Elof Hällgren.